

1. IDENTYFIKACJA SUBSTANCJI/MIESZANINY I IDENTYFIKACJA PRZEDSIĘBIORSTWA**1.1 Identyfikacja substancji lub mieszaniny: DODATEK ZWIĘKSZAJĄCY ELASTYCZNOŚĆ****1.2. Zastosowanie substancji/mieszaniny:** Plastyfikator do produktów akrylowych i poliuretanowych
Zapobiega powstawaniu pęknięć i odprysków podkładu i lakieru na elastycznych, odkształcających się elementach.**1.3. Identyfikacja przedsiębiorstwa:** RANAL Sp. z o.o. Tel: +48 34 329-45-03
ul. Warszawska 36a Fax: +48 34 320-12-16
42-240 Rudniki**Osoba odpowiedzialna za opracowanie karty charakterystyki** e-mail: ranal@ranal.pl**1.4. Telefon alarmowy:** +48 34 329-45-03 (od 8:00 do 16:00)**2. IDENTYFIKACJA ZAGROŻEŃ****ZAGROŻENIE ZDROWIA:** Produkt szkodliwy. Działa szkodliwie przez drogi oddechowe i w kontakcie ze skórą. Działa drażniąco na skórę.**WŁASNOŚCI NIEBEZPIECZNE:** Łatwopalna ciecz; unikać kontaktu z silnymi utleniaczami.**INNE:** Brak danych.**3. SKŁAD/INFORMACJA O SKŁADNIKACH**

nr indeksowy	Nazwa substancji	nr WE	nr CAS	Klasyfikacja substancji	Znakowanie substancji	Skład procentowy
601-022-00-9	Ksylan	215-535-7	1330-20-7	R10 Xn, R20/21 Xi, R38	Xn R: 10-20/21-38 S: (2-)25	45-65%

4. PIERWSZA POMOC**OGÓLNE WSKAZÓWKI:** Patrz punkt 11 Karty Charakterystyki.**DROGI ODDECHOWE:** Przenieść na świeże powietrze, w razie braku oddechu zastosować sztuczne oddychanie. Wezwać lekarza.**SKÓRA:** Zdjąć zabrudzoną odzież. Skażoną skórę zmyć dużą ilością letniej wody z mydłem przez około 15 min. Gdy podrażnienie nie ustępuje skonsultować się z lekarzem.**OCZY:** Natychmiast przemyć dużą ilością wody przez minimum około 15 min, unikać silnego strumienia-niebezpieczeństwo uszkodzenia rogówki, skonsultować się z lekarzem.**UKŁAD POKARMOWY:** Nie powodować wymiotów (niebezpieczeństwo zachłyśnięcia). Przemyć usta wodą. Pomoc lekarska niezbędna.**5. POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU POŻARU****SUBSTANCJE GAŚNICZE:** Proszek, piana odporna na działanie alkoholi, dwutlenek węgla, mgła wodna.**SZCZEGÓLNE ZAGROŻENIA:** W przypadku pożaru może powstawać tlenek węgla.**WYPOSAŻENIE OCHRONNE:** Zespoły gaśnicze wyposażać w niezależną od powietrza z otoczenia ochronę dróg oddechowych i lekką odzież ochronną.**INNE INFORMACJE:** Chłodzić sąsiednie pojemniki rozpylając na nie wodę z bezpiecznej odległości.**6. POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU NIEZAMIERZONEGO UWOLNIENIA DO ŚRODOWISKA****ŚRODKI OSTROŻNOŚCI ODNIESIONE DO OSÓB:** Usunąć źródła zapłonu. Zapewnić dostateczną wentylację pomieszczenia. Unikać bezpośredniego kontaktu z uwalniającą się substancją. Unikać kontaktu ze skórą i oczami. Środki ochrony osobistej – punkt 8 Karty.**ŚRODKI OCHRONY ŚRODOWISKA:** Zapobiegać przedostaniu się do kanalizacji, wód powierzchniowych, gruntowych oraz gleby. Przy dużych wyciekach teren obwałować.**METODY ZBIERANIA:** Zlikwidować wyciek (zamknąć dopływ cieczy, uszczelnić), uszkodzone opakowania umieścić w opakowaniu awaryjnym, zebrać mechanicznie ciecz do opakowania awaryjnego. Przy małych ilościach zebrać uniwersalnym środkiem wiążącym (np. łuszczyk, ziemia okrzemkowa, piasek). Postępowanie z odpadami patrz punkt 13 Karty.

7. POSTĘPOWANIE Z SUBSTANCJĄ/MIESZANINĄ I JEJ MAGAZYNOWANIE

ZASADY POSŁUGIWANIA SIĘ:	Trzymać z dala od ciepła i źródeł ognia. Nie palić papierosów. Nie wdychać par. Unikać kontaktu ze skórą i oczami. Przedsięwzięć środki bezpieczeństwa przeciw wyładowaniom elektrostatycznym. Stosować w dobrze wentylowanym pomieszczeniu. Stosować środki ochrony osobistej – punkt 8 Karty.
MAGAZYNOWANIE:	Przechowywać w szczelnie zamkniętych pojemnikach, w chłodnych, dobrze wentylowanych pomieszczeniach. Zakaz składowania w pobliżu dużej ilości nadtlenu organicznych oraz innych silnych utleniaczy.
SPECYFICZNE ZASTOSOWANIE:	Patrz karta techniczna wyrobu.

8. KONTROLA NARAŻENIA I ŚRODKI OCHRONY INDYWIDUALNEJ

Stosowane środki ochrony osobistej powinny spełniać wymogi Rozporządzenia Ministra Gospodarki 21 grudnia 2005 r. w sprawie zasadniczych wymagań dla środków ochrony indywidualnej Dz. U. 2005 Nr 259, poz. 2173

OCHRONA DRÓG ODDECHOWYCH:	Maska przeciwgazowa z pochłaniaczem typu A (wg EN 141).
OCHRONA RĄK:	Rękawice ochronne (np. z Rękawice ochronne np. z: Vitonu, wg PN-EN 3743:1999)
OCHRONA OCZU:	Okulary ochronne
OCHRONA SKÓRY:	Odpowiednia odzież ochronna (tkaniny powleczone, impregnowane)
STANOWISKO PRACY:	Odciągi miejscowe i wentylacja ogólna.

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy Dz. U. Nr 129, poz.844 z późniejszymi zmianami Dz. U. Nr 91, poz.811 z 2002r; tekst jednolity Dz. U. Nr 169, poz.1650 z 2003 r. z późniejszymi zmianami Dz. U. 2007 Nr 49, poz. 330

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 3 listopada 2008 roku zmieniające rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy związanej z występowaniem w miejscu pracy czynników chemicznych Dz. U z 2008 roku Nr 203, poz. 1275

Badania lekarskie pracowników zgodnie z Kodeksem Pracy i wg. Rozporządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 30 maja 1996 r. w sprawie przeprowadzenia badań lekarskich pracowników, zakresu profilaktycznej opieki zdrowotnej nad pracownikami oraz orzeczeń lekarskich wydawanych do celów przewidzianych w Kodeksie pracy Dz. U. Nr 69, poz. 332 z 1996 r. z późniejszymi zmianami Dz. U. Nr 159, poz.1057 z 1998r oraz Dz. U. Nr 37, poz. 451 z 2001r.

Wartości najwyższych dopuszczalnych stężeń wg Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 listopada 2002 roku w sprawie Najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy Dz. U. Nr 217, poz.1833 z późniejszymi zmianami Dz.U. 2005 Nr 212, poz.1769; Dz.U. 2007 Nr 161, poz. 1142 oraz Dz.U.2009 Nr 105, poz.873:

NUMER CAS	SUBSTANCJA	NDS (mg/m ³)	NDSch (mg/m ³)	NDSP (mg/m ³)
1330-20-7	Ksylen	100	---	---

Monitoring wg Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 20 kwietnia 2005 roku w sprawie badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy Dz. U. Nr 73, poz.645 z późniejszymi zmianami Dz.U.2007 nr 241, poz 1772

PN-EN 482:2009 Powietrze na stanowiskach pracy – Wymagania ogólne dotyczące charakterystyki procedur pomiarów

czynników chemicznych

PN-EN-689: 2002. Powietrze na stanowiskach pracy – wytyczne oceny narażenia inhalacyjnego na czynniki chemiczne przez porównanie z wartościami dopuszczalnymi i strategia pomiarowa.

PN Z-04008-7:2002Ochrona czystości powietrza. Pobieranie próbek. Zasady pobierania próbek powietrza w środowisku pracy i interpretacji wyników.

PN-78/Z-04116.01 Ochrona czystości powietrza – Badania zawartości ksyleny – Oznaczanie ksyleny na stanowiskach pracy metodą chromatografii gazowej z wzbogacaniem próbki.

9. WŁAŚCIWOŚCI FIZYCZNE I CHEMICZNE

Stan fizyczny:	ciecz
Kolor:	bezbarwny
Zapach:	ostry, przenikliwy
Temperatura wrzenia:	około 140°C
Temperatura topnienia:	-25°C
Temperatura zapłonu:	24°C
Temperatura samozapłonu:	około 400°C
Granice wybuchowości:	% dolna: 1.1 vol% górna: 8.0 vol%
Właściwości wybuchowe:	nie określono
Prężność par:	8.7 hPa (20°C dla ksyleny)
Gęstość:	około 0.95 g/cm ³ (20°C)
Rozpuszczalność w wodzie:	bardzo słaba
Współczynnik podziału n-oktanok/woda:	nie określono
Lepkość Ford ϕ 4:	około 10s

KARTA CHARAKTERYSTYKI
DODATEK ZWIĘKSZAJĄCY ELASTYCZNOŚĆ

Data wydania: 21.10.2008

Data aktualizacji : 26.11.2009

Numer: DZE

Strona: 3 z 5

10. STABILNOŚĆ I REAKTYWNOŚĆ

STABILNOŚĆ:	Produkt stabilny w warunkach normalnych.
UNIKAĆ KONTAKTU MATERIAŁU Z:	Środkami silnie utleniającymi, wysoką temperaturą
NIEBEZPIECZNE PRODUKTY ROZKŁADU W wyniku rozkładu termicznego powstaje tlenek węgla i inne toksyczne gazy.	

11. INFORMACJE TOKSYKOLOGICZNE (dane literaturowe)

Brak danych doświadczalnych dotyczących tego preparatu. Oceny dokonano na podstawie danych dotyczących składników niebezpiecznych wchodzących w skład preparatu.

TOKSYCZNOŚĆ: ksylen:	LD ₅₀ (szczur, doustnie)	5000 mg/kg
	LC ₅₀ (szczur, inhalacja)	4550 ppm/4h
DZIAŁANIA DRAŻNIĄCE:	Na skórę: drażni skórę i śluzówkę. Na oczy: działa drażniąco.	
OBJAWY ZATRUCIA:	Bóle i zawroty głowy, zmęczenie, osłabienie mięśni, senność i w wyjątkowych przypadkach utrata przytomności. Połknięcie może spowodować podrażnienie przewodu pokarmowego, nudności, wymioty i biegunki.	

12. INFORMACJE EKOLOGICZNE (dane literaturowe)

Brak danych doświadczalnych dotyczących tego preparatu. Oceny dokonano na podstawie danych dotyczących składników niebezpiecznych wchodzących w skład preparatu.

Ksylen:	Daphnia magna (rozwiłtka wielka)/EC50 (48godz.)	7,4 mg/l
	Numer w katalogu substancji zagrażających wodzie:	206
	Klasa zagrożenia wody:	2
	Wskaźnik oceny dla ostrej toksyczności wobec ssaków:	3; wobec ryb: 4,1
Wyrób o bardzo słabej rozpuszczalności w wodzie. Trzymać z dala od kanalizacji, wód powierzchniowych, gruntowych oraz gleby.		

13. POSTĘPOWANIE Z ODPADAMI

ZALECENIA:	Wyrób należy usuwać z uwzględnieniem odpowiednich, miejscowych i urzędowych przepisów.
POZOSTAŁOŚCI WYROBU	Pozostałości wyrobu w opakowaniu należy starannie usunąć i pozostawić do całkowitego wysuszenia (wyłącznie w dobrze wentylowanych pomieszczeniach). UWAGA: pozostałości suszyć małymi porcjami wyłącznie w dobrze wentylowanych pomieszczeniach z dala od wyrobów łatwopalnych, źródeł zapłonu, ognia Wysuszony wyrób nie jest odpadem szkodliwym.
OPAKOWANIE OCZYSZCZONE:	Starannie oczyszczone opakowanie nie jest odpadem szkodliwym.
OPAKOWANIE CZĘŚCIOWO OPRÓŻNIONE:	Usuwać jak pozostałości wyrobu. Opakowanie zawierające resztki wyrobu jest odpadem niebezpiecznym.

14. INFORMACJE O TRANSPORCIE

INFORMACJE OGÓLNE:	Nie przewozić razem z materiałami klasy 1 (z wyłączeniem materiałów klasy 1.4S), oraz niektórymi materiałami klasy 4.1 i 5.2. Unikać bezpośredniego kontaktu w czasie przewozu z materiałami klasy 5.1 i 5.2. Nie używać otwartego ognia i nie palić.				
ADR/RID:	UN 1866 ŻYWICA W ROZTWORZE, zapalna, 3, III.				
Nr UN	Nazwa surowca	Nr rozpoznawczy zagrożenia	Wymagana nalepka ostrzegawcza	Kod klasyfikacyjny	Grupa pakowania
1866	ŻYWICA W ROZTWORZE, zapalna	30	3	F1	III
IMDG- Code:	ŻYWICA W ROZTWORZE, ZAPALNA, klasa 3, UN 1866, grupa pakowania III.				
ICA/O/IATA:	EmS: F-E, <u>S-E</u> brak danych				

15. INFORMACJE DOTYCZĄCE PRZEPISÓW PRAWNYCH

Karta Charakterystyki została opracowana na podstawie:

Ustawa z dnia 11 stycznia 2001 roku o substancjach i preparatach chemicznych Dz.U.Nr 11, poz.84 z późniejszymi zmianami Dz.U.2006 Nr 120, poz. 826, Dz. U. 2009 Nr 20, poz. 106– tekst ujednolicony, Dz. U. 2009 Nr 152, poz. 1222– tekst ujednolicony.

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 28 września 2005 roku w sprawie wykazu substancji niebezpiecznych wraz z ich klasyfikacją i oznakowaniem Dz.U.Nr 201, poz.1674 (punkt 2)

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 2 września 2003 roku w sprawie kryteriów i sposobu klasyfikacji substancji i preparatów chemicznych Dz.U.Nr 171, poz.1666 (punkt 2) z późniejszymi zmianami Dz.U. 2004 Nr 243, poz.2440 , Dz.U. 2007 Nr 174, poz. 1222. Dz.U. 2009 Nr 43, poz. 353

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 13 listopada 2007 roku w sprawie Karty charakterystyki Dz.U.2007 Nr 215, poz.1588

Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 5 lipca 2004 roku w sprawie ograniczeń, zakazów lub warunków produkcji, obrotu lub stosowania substancji niebezpiecznych i preparatów niebezpiecznych oraz zawierających je produktów Dz.U.Nr 168, poz.1762 z późniejszymi zmianami Dz. U. 2006 Nr 239, poz.1731, Dz.U. 2007 Nr 1, poz. 1, Dz.U. 2007 Nr 116, poz.806, Dz.U. 2008 Nr 190, poz. 1163.

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 1 grudnia 2004r. w sprawie substancji, preparatów, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy Dz. U. 2004 Nr 280, poz.2771 z późniejszymi zmianami Dz. U. 2005 Nr 160, poz. 1356

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 5 marca 2009 roku w sprawie oznakowania opakowań substancji niebezpiecznych i preparatów niebezpiecznych oraz niektórych preparatów chemicznych Dz. U. 2009 Nr 53, poz. 439

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 roku w sprawie katalogu odpadów Dz. U.Nr 112, poz.1206 (pkt 13)

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 listopada 2002 roku w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy Dz. U. Nr 217, poz.1833 z późniejszymi zmianami Dz.U. 2005 Nr 212, poz.1769; Dz.U. 2007 Nr 161, poz. 1142 oraz Dz.U.2009 Nr 105, poz.873.

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 kwietnia 2005 roku w sprawie badań i pomiarów czynników szkodliwych dla Zdrowia w środowisku pracy Dz.U. Nr 73, poz.645 z późniejszymi zmianami Dz.U.2007 nr 241, poz 1772 (punkt 8)

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 3 listopada 2008 roku zmieniające rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy związanej z występowaniem w miejscu pracy czynników chemicznych Dz. U z 2008 roku Nr 203, poz. 1275 (punkt 8)

Oświadczenie Rządowe z dnia 23 marca 2007 roku w sprawie wejścia w życie zmian do załączników A i B Umowy europejskiej dotyczącej międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych, sporządzona w Genewie dnia 30 września 1957r. Dz. U. 2007 Nr 99, poz. 667 załącznik: Umowa Europejska dotycząca międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych. ADR 2009-2011 (punkt 14), IMDG Code 2008 Edition (punkt 14)

Rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH), utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów, zmieniającego dyrektywę 1999/45/WE oraz uchylającego rozporządzenie Rady (EWG) nr 793/93 i rozporządzenie Komisji (WE) nr 1488/94, jak również dyrektywę Rady 76/769/EWG i dyrektywy Komisji 91/155/EWG, 93/67/EWG, 93/105/WE i 2000/21/WE. Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L 136 z dnia 29 maja 2007r. z późniejszymi Zmianami Dz. Urz. UE L 304 z dnia 22 listopada 2007 roku, Dz. Urz. UE L268 z 09 października 2008, Dz. Urz. UE nr L 46 z 17 lutego 2009 roku, Dz. Urz. UE L164 z 26 czerwca 2009.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008 z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin, zmieniające i uchylające dyrektywy 67/548/EWG i 1999/45/WE oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 (Dz. Urz. UE L 353 z 31 grudnia 2008 roku)

Rozporządzenie Komisji (WE) NR 790/2009 z dnia 10 sierpnia 2009 r. dostosowujące do postępu naukowo technicznego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008 z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin. (Dz. Urz. UE L 235 z 5 września 2009 roku)

ZAWIERA:

ksylen

ZNAKI:

SYMBOL RYZYKA:

Xn Szkodliwy.

INDEKS RYZYKA:

R10 Produkt łatwopalny.
R20/21 Działa szkodliwie przez drogi oddechowe i w kontakcie ze skórą.
R38 Działa drażniąco na skórę.

INDEKS BEZPIECZEŃSTWA:

S(2-) Chronić przed dziećmi
S23 Nie wdychać pary/rozpylonej cieczy.
S36/37/39 Nosić odpowiednią odzież ochronną, odpowiednie rękawice ochronne i okulary lub ochronę twarzy.
S38 W przypadku niedostatecznej wentylacji stosować odpowiednie indywidualne środki ochrony dróg oddechowych.
S46 W razie połknięcia niezwłocznie zasięgnij porady lekarza – pokaż opakowanie lub etykietę.

16. INNE INFORMACJE

Opakowanie jest zaopatrzone w znak wyczuwalny dotykem; Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 30 kwietnia 2004 w sprawie substancji niebezpiecznych i preparatów niebezpiecznych, których opakowania zaopatruje się w zamknięcia utrudniające otwarcie przez dzieci i w wyczuwalne dotykem ostrzeżenie o niebezpieczeństwie Dz.U.Nr 128, poz.1348.

Znaczenie zwrotów R wymienionych w punkcie 2 i 3 Karty:

R10 Produkt łatwopalny

R20/21 Działa szkodliwie przez drogi oddechowe i w kontakcie ze skórą

R38 Działa drażniąco na skórę.

Informacje oparte są na naszym aktualnym stanie wiedzy. Dokument ten nie stanowi gwarancji dla charakterystyki produktu.

Zmiany: Aktualizacja ogólna

Wydawca: RANAL Sp. z o.o.